

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 17. studenoga 2020.
(OR. en)

9971/20

LIMITE

CADREFIN 183
RESPR 45
POLGEN 126
FIN 515

Međuinstitucijski predmet:
2020/0111 (NLE)

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: UREDBA VIJEĆA o uspostavi Instrumenta Europske unije za oporavak radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19

UREDBA VIJEĆA (EU) 2020/...

od ...

**o uspostavi Instrumenta Europske unije za oporavak
radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 122.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Kako bi ograničile širenje bolesti COVID-19, koju je 11. ožujka 2020. Svjetska zdravstvena organizacija proglasila pandemijom, države članice donijele su dosad nezabilježene mjere.
- (2) Dosad nezabilježene mjere koje su poduzete kao odgovor na tu iznimnu situaciju uzrokovanu bolešću COVID-19, koja je izvan kontrole država članica, izazvale su znatne poremećaje gospodarskih aktivnosti koji se očituju u naglom padu bruto domaćeg proizvoda i znatnom učinku na zaposlenost, socijalne uvjete, siromaštvo i nejednakosti. Te su mjere osobito poremetile lance opskrbe i proizvodnju te uzrokovale odsutnost radnikâ s mjesta rada. Osim toga, pružanje mnogih usluga postalo je vrlo otežano ili nemoguće. Istodobno je došlo do pada potražnje potrošačâ. Mnoga poduzeća suočavaju se s manjkom likvidnosti, solventnost im je ugrožena, a financijska tržišta vrlo su nestabilna. Ključni sektori kao što su putovanja i turizam posebno su snažno pogođeni. Općenito, te su mjere već dovele ili će dovesti do ozbiljnog pogoršanja financijskog stanja brojnih poduzeća u Uniji.

- (3) Kriza uzrokovana bolešću COVID-19 brzo se proširila u Uniji i u trećim zemljama. Za 2020. predviđa se znatno smanjenje rasta u Uniji. Postoji rizik od vrlo neujednačenog oporavka država članica, čime bi se povećale razlike među nacionalnim gospodarstvima. Nejednakost u fiskalnim sposobnostima država članica da osiguraju financijsku potporu tamo gdje je najpotrebnija za oporavak te različitost mjera država članica ugrožavaju jedinstveno tržište te socijalnu i teritorijalnu koheziju.
- (4) Potrebne su sveobuhvatne mjere za gospodarski oporavak. Te sveobuhvatne mjere zahtijevaju znatna javna i privatna ulaganja kako bi se Unija učvrstila na putu održivog i otpornog oporavka te kako bi se otvorila visokokvalitetna radna mjesta, poduprla socijalna uključenost i otklonila neposredna šteta nastala zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19, uz istodobnu potporu Unijinim zelenim i digitalnim prioritetima.
- (5) Iznimna situacija uzrokovana bolešću COVID-19, koja je izvan kontrole država članica, zahtijeva koherentan i jedinstven pristup na razini Unije. Kako bi se spriječilo daljnje pogoršanje gospodarstva, zaposlenosti i socijalne kohezije te potaknuo održiv i otporan oporavak gospodarske aktivnosti, trebalo bi uspostaviti izniman i koordiniran program gospodarske i socijalne potpore u duhu solidarnosti među državama članicama, posebno za države članice koje su osobito snažno pogođene.

- (6) Budući da je ova Uredba iznimno sredstvo za odgovor na privremene, ali ekstremne okolnosti, potpora koja se pruža u okviru nje trebala bi se staviti na raspolaganje samo za otklanjanje negativnih gospodarskih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19 ili zadovoljavanje neposrednih potreba za financiranjem kako bi se izbjeglo ponovno izbijanje krize uzrokovane bolešću COVID-19.
- (7) Potpora u okviru instrumenta uspostavljenog ovom Uredbom („Instrument”) trebala bi biti posebno usmjerena na mjere za ponovnu uspostavu tržišta rada i socijalne zaštite te sustava zdravstvene zaštite, za ponovno oživljavanje potencijala održiva rasta i zapošljavanja radi jačanja kohezije među državama članicama i potpore njihovoj tranziciji prema zelenom i digitalnom gospodarstvu, za pružanje potpore poduzećima pogođenima posljedicama krize uzrokovane bolešću COVID-19, a posebno malim i srednjim poduzećima, kao i potpore ulaganjima u aktivnosti koje su ključne za jačanje održiva rasta u Uniji, uključujući izravna financijska ulaganja u poduzeća, mjere za istraživanje i inovacije kao odgovor na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19, za izgradnju kapaciteta na razini Unije kako bi se povećala pripravnost za buduće krize, za daljnje napore u osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatski neutralnom gospodarstvu te za pružanje potpore poljoprivredi i razvoju u ruralnim područjima u otklanjanju posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19.

- (8) Kako bi se osigurao održiv i otporan oporavak u cijeloj Uniji i olakšala provedba gospodarske potpore, trebaju se koristiti uspostavljeni mehanizmi potrošnje u okviru programâ Unije na temelju višegodišnjeg financijskog okvira. Potpora u okviru tih programa treba se pružati u obliku nepovratne potpore, zajmova i izdvajanja rezervacija za proračunska jamstva. Dodjela financijskih sredstava trebala bi biti razmjerna sposobnostima tih programa da doprinesu ciljevima Instrumenta. Doprinosi tim programima u okviru Instrumenta trebali bi biti strogo usklađeni s ciljevima Instrumenta, koji su povezani s potporom oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19.

- (9) S obzirom na prirodu mjera koje treba financirati, jedan dio iznosa raspoloživih u okviru Instrumenta trebao bi se upotrijebiti za zajmove državama članicama, dok bi drugi dio iznosa trebali činiti vanjski namjenski prihodi u smislu članka 21. stavka 5. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća¹ („Financijska uredba”) te bi ga trebalo upotrebljavati za nepovratnu potporu, potporu putem financijskih instrumenata ili izdvajanje rezervacija za proračunska jamstva i povezane rashode Unije. U tu svrhu, kao dio potrebnih mjera na temelju ove Uredbe, primjereno je omogućiti da se člankom 21. stavkom 5. Financijske uredbe obuhvati dodjela na temelju ove Uredbe, kao temeljnog akta, dijela prihoda predviđenih na temelju iznimnog i privremenog ovlaštenja predviđenog u Odluci Vijeća o sustavu vlastitih sredstava Europske unije te o stavljanju izvan snage Odluke 2014/335/EU, Euratom² („Odluka o vlastitim sredstvima”).

¹ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1).

² Odluka Vijeća 2014/335/EU, Euratom od 26. svibnja 2014. o sustavu vlastitih sredstava Europske unije (SL L 168, 7.6.2014., str. 105.).

- (10) Iako se na odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanje koja se stavljaju na raspolaganje u pogledu vanjskih namjenskih prihoda na temelju ove Uredbe primjenjuju članak 12. stavak 4. točka (c) i članak 14. stavak 3. Financijske uredbe, s obzirom na rokove određene za različite vrste potpore odobrena sredstva za preuzimanje obveza koja proizlaze iz tih vanjskih namjenskih prihoda ne bi se trebala automatski prenositi nakon odgovarajućih krajnjih rokova, osim u slučaju odobrenih sredstava za preuzimanje obveza koja su potrebna za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu mjera utvrđenih u Instrumentu.
- (11) Odobrena sredstva za preuzimanje obveza za nepovratnu potporu trebala bi se automatski staviti na raspolaganje do odobrenog iznosa. Likvidnošću bi trebalo učinkovito upravljati na način da se sredstva prikupljaju tek kada je potrebno ispuniti pravne obveze putem odgovarajućih odobrenih sredstava za plaćanje.
- (12) S obzirom na važnost upotrebe iznosâ tijekom prvih godina provedbe Instrumenta, primjereno je preispitati napredak postignut u provedbi Instrumenta i uporabi potpore dodijeljene u skladu s ovom Uredbom. Komisija bi u tu svrhu trebala sastaviti izvješće do 31. listopada 2022.

- (13) Člankom 135. stavkom 2. Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju¹ („Sporazum o povlačenju”) predviđeno je da se izmjene Odluke 2014/335/EU, Euratom koje se donesu na datum stupanja na snagu Sporazuma o povlačenju ili nakon tog datuma ne primjenjuju na Ujedinjenu Kraljevinu ako te izmjene budu utjecale na financijske obveze Ujedinjene Kraljevine. Potpora na temelju ove Uredbe i odgovarajuće povećanje gornje granice vlastitih sredstava Unije utjecali bi na financijske obveze Ujedinjene Kraljevine.
- Člankom 143. stavkom 1. Sporazuma o povlačenju obveza Ujedinjene Kraljevine za njezin udio u nepredviđenim financijskim obvezama Unije ograničena je na nepredviđene financijske obveze Unije koje proizlaze iz financijskih operacija koje je Unija poduzela prije datuma stupanja na snagu Sporazuma o povlačenju. Sve nepredviđene financijske obveze Unije koje proizlaze iz potpore na temelju ove Uredbe nastale bi nakon datuma stupanja na snagu Sporazuma o povlačenju. Stoga se ova Uredba ne bi trebala primjenjivati na Ujedinjenu Kraljevinu ni u Ujedinjenoj Kraljevini,

DONIJELO JE OVU UREDBU:

¹ SL L 29, 31.1.2020., str. 7.

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 ovom Uredbom uspostavlja se Instrument Europske unije za oporavak („Instrument“).
2. Potporom u okviru Instrumenta posebno se financiraju sljedeće mjere za otklanjanje negativnih gospodarskih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19 ili zadovoljavanje neposrednih potreba za financiranjem kako bi se izbjeglo ponovno izbijanje te krize:
 - (a) mjere za ponovnu uspostavu zapošljavanja i otvaranja radnih mjesta;
 - (b) mjere u obliku reformi i ulaganjâ s ciljem ponovnog oživljavanja potencijala održiva rasta i zapošljavanja radi jačanja kohezije među državama članicama i povećanja njihove otpornosti;
 - (c) mjere za poduzeća koja su pogođena gospodarskim posljedicama krize uzrokovane bolešću COVID-19, a posebno mjere u korist malih i srednjih poduzeća, kao i potpora ulaganjima u aktivnosti koje su ključne za jačanje održiva rasta u Uniji, uključujući izravna financijska ulaganja u poduzeća;
 - (d) mjere za istraživanje i inovacije kao odgovor na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19;

- (e) mjere za povećanje razine pripravnosti Unije za krize i omogućavanje brzog i učinkovitog odgovora Unije u slučaju velikih kriza, uključujući mjere poput stvaranja zaliha osnovnog materijala i medicinske opreme te osiguravanja potrebnih infrastrukture za brz odgovor na krizu;
 - (f) mjere kojima se osigurava da kriza uzrokovana bolešću COVID-19 neće ugroziti pravednu tranziciju prema klimatski neutralnom gospodarstvu;
 - (g) mjere za otklanjanje posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19 za poljoprivredu i ruralni razvoj.
3. Mjere iz stavka 2. provode se u okviru posebnih programa Unije i u skladu s relevantnim aktima Unije kojima se utvrđuju pravila za te programe uz istodobno puno poštovanje ciljeva Instrumenta. Te mjere uključuju tehničku i administrativnu pomoć za njihovu provedbu.

Članak 2.

Financiranje Instrumenta i dodjela sredstava

1. Instrument se financira do iznosa od 750 000 milijuna EUR u cijenama iz 2018. na temelju ovlaštenja predviđenog u članku 5. Odluke o vlastitim sredstvima.

Za potrebe provedbe u okviru posebnih programa Unije iznos iz prvog podstavka prilagođava se na temelju fiksnog deflatora od 2 % godišnje. Za odobrena sredstva za preuzimanje obveza taj deflator primjenjuje se na godišnje obroke.

2. Iznos iz stavka 1. dodjeljuje se kako slijedi:

(a) potpora do iznosa od 384 400 milijuna EUR u cijenama iz 2018, u obliku nepovratne potpore i povratne potpore putem financijskih instrumenata dodjeljuje se kako slijedi:

- i. do 47 500 milijuna EUR u cijenama iz 2018. za strukturne i kohezijske programe višegodišnjeg financijskog okvira 2014. – 2020. kako je pojačan do 2022., uključujući potporu putem financijskih instrumenata;
- ii. do 312 500 milijuna EUR u cijenama iz 2018. za program za financiranje oporavka i gospodarske i socijalne otpornosti potporom reformama i ulaganjima;
- iii. do 1 900 milijuna EUR u cijenama iz 2018. za programe povezane s civilnom zaštitom;
- iv. do 5 000 milijuna EUR u cijenama iz 2018. za programe povezane s istraživanjem i inovacijama, uključujući potporu putem financijskih instrumenata;

- v. do 10 000 milijuna EUR u cijenama iz 2018. za programe za potporu područjima u njihovoj tranziciji prema klimatski neutralnom gospodarstvu;
 - vi. do 7 500 milijuna EUR u cijenama iz 2018. za razvoj u ruralnim područjima;
- (b) do 360 000 milijuna EUR u cijenama iz 2018. u obliku zajmova državama članicama za program za financiranje oporavka i gospodarske i socijalne otpornosti potporom reformama i ulaganjima;
- (c) do 5 600 milijuna EUR u cijenama iz 2018. za izdvajanje rezervacija za proračunska jamstva i povezane rashode za programe usmjerene na potporu operacijama ulaganja u području unutarnjih politika Unije.

Članak 3.

Pravila za izvršenje proračuna

1. Za potrebe članka 21. stavka 5. Financijske uredbe iznos od 384 400 milijuna EUR u cijenama iz 2018. od iznosa iz članka 2. stavka 1. ove Uredbe čini vanjske namjenske prihode za programe Unije iz članka 2. stavka 2. točke (a) ove Uredbe, a iznos od 5 600 milijuna EUR u cijenama iz 2018. od tog iznosa čini vanjske namjenske prihode za programe Unije iz članka 2. stavka 2. točke (c) ove Uredbe.

2. Iznos od 360 000 milijuna EUR u cijenama iz 2018. od iznosa iz članka 2. stavka 1. upotrebljava se za zajmove državama članicama u okviru programâ Unije iz članka 2. stavka 2. točke (b).
3. Odobrena sredstva za preuzimanje obveza koja obuhvaćaju potporu programima Unije iz članka 2. stavka 2. točaka (a) i (c) automatski se stavljaju na raspolaganje do odgovarajućih iznosa iz tih točaka od datuma stupanja na snagu Odluke o vlastitim sredstvima kojom se predviđa ovlaštenje iz članka 2. stavka 1. ove Uredbe.
4. Pravne obveze koje su osnova za rashode za potporu iz članka 2. stavka 2. točke (a) i, prema potrebi, članka 2. stavka 2. točke (c) preuzima Komisija ili njezine izvršne agencije do 31. prosinca 2023. Pravne obveze od najmanje 60 % iznosa iz članka 2. stavka 2. točke (a) preuzimaju se do 31. prosinca 2022.
5. Odluke o odobravanju zajmova iz članka 2. stavka 2. točke (b) donose se do 31. prosinca 2023.

6. Proračunska jamstva Unije, do iznosa koji u skladu s relevantnom stopom rezervacija utvrđenom u odgovarajućim temeljnim aktima odgovara izdvajanju rezervacija za proračunska jamstva iz članka 2. stavka 2. točke (c), ovisno o profilu rizika operacija financiranja i operacija ulaganja kojima se pruža potpora, daju se samo za potporu operacijama koje su partneri odobrili do 31. prosinca 2023. Odgovarajući sporazumi o proračunskom jamstvu sadržavaju odredbe kojima se zahtijeva da financijske operacije kojima je obuhvaćeno najmanje 60 % iznosa tih proračunskih jamstava partneri odobre do 31. prosinca 2022. Ako se izdvajanje rezervacija za proračunska jamstva upotrebljava za nepovratnu potporu povezanu s operacijama financiranja i operacijama ulaganja iz članka 2. stavka 2. točke (c), povezane pravne obveze preuzima Komisija do 31. prosinca 2023.
7. Stavci od 4. do 6. ovog članka ne primjenjuju se na tehničku i administrativnu pomoć iz članka 1. stavka 3.
8. Troškovi tehničke i administrativne pomoći za provedbu Instrumenta, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, uključujući korporativne informatičke sustave za potrebe ove Uredbe, financiraju se iz proračuna Unije.

9. Plaćanja povezana s preuzetim pravnim obvezama, donesenim odlukama i odredbama o financijskim operacijama odobrenima u skladu sa stavcima od 4. do 6. ovog članka izvršavaju se do 31. prosinca 2026., uz iznimku tehničke i administrativne pomoći iz članka 1. stavka 3. i slučajeva u kojima su, iznimno, iako je pravna obveza preuzeta, odluka donesena ili operacija odobrena, pod uvjetima koji su u skladu s rokom primjenjivim na temelju ovog stavka, plaćanja nakon 2026. potrebna kako bi Unija mogla ispuniti svoje obveze prema trećim stranama, među ostalim i one koje proizlaze iz pravomoćne presude protiv Unije.

Članak 4.
Izvješćivanje

Komisija do 31. listopada 2022. Vijeću podnosi izvješće o napretku ostvarenom u provedbi Instrumenta i upotrebi sredstava dodijeljenih u skladu s člankom 2. stavkom 2.

Članak 5.
Primjenjivost

1. Ova se Uredba ne primjenjuje na Ujedinjenu Kraljevinu ni u Ujedinjenoj Kraljevini.
2. Upućivanja na „države članice” u ovoj Uredbi ne tumače se tako da uključuju Ujedinjenu Kraljevinu.

Članak 6.
Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u ...

Za Vijeće
Predsjednik
